

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse pismo, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati
samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljke je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta 5.— "
četrt leta 2-50 "
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvračanja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne
stvari je pošiljati samo na naslov:

**Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Oklic!

Podpisano učiteljsko društvo je
vzelo z veseljem na znanje, da se vrši
letošnja glavna skupščina „Zaveze“ v
Celju.

Potruditi se hočemo, da za to
skupščino vse potrebno pripravimo. V
to svrhu prosimo cenjene tovarišice in
tovariše, ki se udeležijo skupščine, da
blagovolijo na naslov: **Franc Brinar,**
nadučitelj, Gotovlje, pošta Žalec,
vsaj do 5. avgusta sporočiti:

- vse želje glede prenočišča;
- prijave k banketu (za osebo
po 2 K).

Da bo izključen vsak nered, pro-
simo pred vsem točnih in zanesljivih
prijav.

Na veselo in mnogobrojno snidenje
v Celju!

Učit. društvo za celjski okraj.
Franc Brinar,
t. č. predsednik.

Iz Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev.

Po sklepu upravnega odbora „Zveze
slovanskega učiteljstva v Avstriji“ z dne
25. aprila t. l. na Dunaju se vrši dne 22. in
23. julija t. l. seja Zveznih delegatov v Kra-
kovem. Po sklepu vodstva Zaveze se naši
delegati ne bodo udeležili seje, ker je to
zaradi velike daljave združeno z velikimi
stroški. Vzrok je pa tudi ta, da imamo pred
vratmi glavno skupščino naše Zaveze v
Celju.

Zato je vodstvo Zaveze naprosilo in
pooblastilo tovariša Hajnega, nadučitelja v
Jankovicah pri Holešovu na Moravi, da za-
stopa našo Zavezo pri delegacijski seji. Ob-
nemem se je o tem obvestilo predsedništvo
Zveze v Krakovem.

Vodstvo Zaveze

Predsednik:
L. Jelenc.

Shod

jugoslovanskih naprednih učiteljskih abiturientov in abiturientk.

Ljubljana, 17. julija 1912.

Dne 16. t. m. se je vršil v veliki dvo-
rni Mestnega doma v Ljubljani impozanten
shod našega naraščaja. Na shodu je bila
častna številna udeležba. Bil je velikanska
manifestacija naše mladine ob skropuloznih
razmerah v domovini; bil je dokaz naše
moči in porok naše bodočnosti. Danes lahko
krepro zakličemo naprednemu učiteljstvu:

Naprej, mladina je naša!

Naš naraščaj je izven spon šolske discipline
dal izraza svojim čuvstvom in svojemu miš-
ljenju.

Ob 9. uri dopoldne je otvoril shod tov.
Rode (Ljubljana) in izvajal sledeče:

Slavni zbor! Z veseljem in zabavami
so se razhajali časih učiteljski abiturienti
in abiturientke.

Danes so razmere v domovini druge,
in narod ne potrebuje le navdušenih in ve-
selih mož, temveč delavcev. In v tem zna-
menju otvarjam III. shod učiteljskih abitu-
rientov in abiturientk. Tretjič tekom 4 let
se že sestajajo učiteljski abiturienti in abi-
turientke v tej dvorani.

V skromnih razmerah so se sestali prvič.
Niso bila tedaj zastopana niti vsa slovenska
učiteljska na tem shodu, a intenzivnemu
delu tekom let se je posrečilo, da se je
lansko leto vršil II. shod učiteljskih abitu-
rientov in abiturientk pod imenom — vse-
slovenski.

In korak naprej smo stopili zopet letos,
ker letos nimamo prilike pozdravljati le za-
stopnikov našega, slovenskega učiteljskega
naraščaja, temveč tudi bratske hrvaške uči-
teljske abituriente, naše tovariše iz Kastva
in Zagreba. (Klici: Živio!)

In zdaj se mi, da smo s tem stopili na
ona velika tla jugoslovanskega naroda, ki
ohranja naši državi obal Jadranskega morja.

Naš shod je stopil na tla realnega Ju-
goslovanstva, zakaj gotovo je, da je realna
rešitev naše jugoslovanske združitve — ne
v združitvi narodnih celot, temveč v zdru-
ženju stanovskih in interesnih skupin, torej
v gospodarskem in kulturnem združenju.

V znamenju dela se torej sestajamo
danes tu. Dasi še ne v tisti veličini, v ka-
teri se imajo vršiti taka zborovanja, vendar
je častno udeležen naš zbor. Delovati pa
moramo na to, da v prihodnje pripravimo
slehnega učiteljskega abiturienta in ves
naš učiteljski naraščaj, da bodo za našimi
smotri korakali za nami! (Odobravanje!)

V tem znamenju pozdravljam vse to-
variše iz Gorice, Maribora in Ljubljane, ki
so se odzvali v tako obilem številu pozivu
pripravljalnega odbora. (Na zdar!)

Izrekam tudi pozdrav hrvaškim tovari-
šem iz Kastva in Zagreba. (Živio!)

Iskreno pozdravljam tudi učiteljstvo, ki
se je udeležilo kot zastopstvo posameznih
korporacij ali kot zasebni član učiteljskega
stanu našega zborovanja. (Klici: Živio!)

Istotako pozdravljam tudi vse posamez-
nike izmed slovenske javnosti, ki so poča-
stili kot zastopniki ali zasebniki v tako obile-
m številu naše zborovanje. (Ploskanje.)

To veliko število udeležencev nam je
priča, da stopa učiteljski naraščaj pred for-
um slovenske javnosti s ponosom in za-
vestjo, da se njega pomena zaveda vsa slo-
venska javnost.

Hvala ji torej na veliki pozornosti, hvala
ji, da zasleduje s tako paznostjo naša strem-
ljenja, hvala na zavesti: da je prerok bodoč-
nosti le dober naraščaj!

Zahvalo imam izreči na tem mestu ljub-
ljanskemu županu, preblagorodnemu gosp.
dr. Ivanu Tavčarju, za prepustitev dvorane
in preskrbitev brezplačnih prenočišč za vna-
nje udeležence, nadalje gospe županji dr.
Tavčarjevi za preskrbitev brezplačnih preno-
čišč za ženske udeležnice. (Klici: Živio!)

Istotako izrekam zahvalo vsem onim, ki
so pripomogli na katerikoli način k uspehu
današnjega zborovanja.

S tem otvarjam v imenu pripravljalnega
odbora III. shod jugoslovanskih učiteljskih
abiturientov, prehajam k volitvi predsedstva
in prosim, če ima kdo kak predlog.

Predsedstvo.

V predsedstvo se nato izvolijo: tov.
Šilih (Ljubljana) predsednik; tov. Slavan Du-
brovič (Hrvat iz Kastva) namestnikom; tov.
Jos. Zemljčič (Maribor) zapisnikar; tovarišica
Jelica Božičeva (Gorica) zapisnikarica.

Pozdravi.

Predsednik naznanja dole brzojavne
pozdrave naših tovarišev iz banovine in s
skrajnega juga naše monarhije. (Viharno
odobravanje.)

Banjaluka, 15. julija: Ispred bo-
sanskih učiteljskih abiturientov pozdravlja
vas — Gamberger. (Odobravanje.)

Zagreb, 15. julija: Žalimo, da ne
možemo danes prisustovati vašem sastanku
radi obdržavajučih ispitov. U duhu smo, kod
vas, želimo vam najbolji uspeh. Vdušev-

ljeni radi vašega naprednog agilnog rada
srcem, vam kliče: Živeli! — Zagrebački
učiteljski kandidati. (Dolgotrajno pozdrav-
ljanje hrvaškega zastopnika iz Zagreba.)

K besedi se prigrasijo zastopniki:

Ljubljanskega učit. društva:
V imenu ljubljanskega učit. dr. pozdravi zbo-
rovalce rav. Dimnik Jakob, ki želi zbo-
rovalcem mnogo uspeha. Veseli ga, da si
je izbral jugoslovanski naraščaj za svoj cen-
trum Ljubljano, kjer zboruje že tretjič. Kliče
v imenu naprednega ljubljanskega učitelj-
stva ljubim gostom: Dobro došli! (Odobra-
vanje.)

Deželno učiteljsko društvo
za Kranjsko: V imenu dež. uč. dr. go-
vori tov. Črnagoj Fran, ki izvaja sledeče:
Slavni zbor! Prav častna mi je naloga, da
vas pozdravljam v imenu dež. učit. dr. za
Kranjsko. (Ploskanje.) To storim temrajši,
ker vas ne pozdravljam le kot oficiale
mandant, temveč storim in bi storil to tudi
tako iz vse svoje duše in vsega svojega
srca. Posebno to v današnjih časih in za-
radi tega, ker vas imam pozdraviti že kot
delavce. Mi potrebujemo dobrih delavcev,
danes jih potrebujemo bolj nego nekoč. Mi
potrebujemo dobrih delavcev in zavednih
tovarišev. In kot taki ste stopali dosedaj
vedno pred nas, zakaj jaz sem se čutil vaši
odločnosti in drzovitosti, da ste se v današ-
njih časih drznili dati v naslov današnjega
vašega zborovanja za današnjo dobo strašno
besedo „napredni“. In ravno ta vaš naslov
mi je priča vaše zavednosti. In mi potrebuj-
emo tako odločnih mož; mi potrebujemo
čilih in mladih moči, polnih idealov. Tega
vam mi ne moremo dati, damo vam pa tudi
nekaj, kar visoko cenim, damo vam srce in
damo vam izkušnje, ki jih imamo. In pre-
pričan sem, če združimo vaše ideale z na-
šimi izkušnjami, da zmaga šola in učitelj-
stvo. (Viharno odobravanje.)

Zaveza avstr. jugoslovanskih
učit. društev: V imenu Zaveze pozdrav-
lja zborovalce tov. Jelenc Luka, predsed-
nik Zaveze. Izvaja sledeče: Slavni zbor! Od
nekaj je bila navada, da so prirejali abi-
turienti sestanke. S hrupnimi veseliciami in
zabavami so se razhajali. Danes je to pre-
nehalo, a prenehali niso abiturientski se-
stanki. Ideja je ostala, izbrali ste si le drugo
formo in prirejati ste pričeli sestanke v dru-
gem, resnejšem smislu. Nastopili ste pot na
pragu življenja in pripravljate si svoj de-
lovni program. Niste se pripravljali le za
delo in za nalogo v šoli, temveč tudi za
nalogo izven šole. To nam kaže tretja točka
dnevnega reda današnjega zborovanja. Za-
vedate se našega gesla: Na delo med ljud-
stvo! A vendar ne zanemarjajte pri tem
naših stanovskih organizacij in zavedajte se
tudi njih važnosti. A pri vsem tem moram
povedati odkrito že vnaprej, da se ne bo-
dete mogli ogniti tudi politike. In en nasvet
vam dajem tudi v tem oziru: Pripadajte kot
zasebniki katerikoli politični stranki, kleri-
kalci ne bodite nikdar. (Burno odobrava-
nje!) Zakaj povedati vam moram, da kleri-
kalizem nikdar prijatelj šole in učiteljstva
ni bil in tudi ne bo. (Hrup.) In v tem
znamenju vam želim na današnjem zboro-
vanju najboljših uspehov. (Ploskanje.)

Zveza slovanskega napred-
nega učiteljstva v Avstriji: V
imenu Zveze slovanskega naprednega uči-
teljstva je pozdravil tov. Engelbert Gangl,
dež. posl. in odbornik Zveze. Izvajal je sle-
deče: Bratski zbor! Čast mi je pozdravljati
vas v imenu Zveze slovanskega naprednega
učiteljstva v Avstriji. Ko se razidete na
službena mesta, pristopite k okrajnemu uči-
teljskemu društvu v svojem okraju. S tem
postanete člani dež. učit. org., člani Zaveze
in tako tudi Zveze slovanskih naprednih
učiteljskih organizacij v Avstriji, ki štejejo

danes 25 000 naprednih slovanskih učiteljev
in učiteljic. In kjer kruta narava odjemlje,
da odмира starejša članstvo, stopa na njega
mesta naraščaj. In ta stopa v organizacijo
kot bojevniki in ne kot zastopniki miru. In
mi hočemo boja, ker hočemo častno braniti
svojo čast in pošteno ime nasproti onim,
ki ga nam kradejo in blatijo. In ta boj se
ne sme raztezati le v našem ozkem krogu,
temveč ima jedra širokega obzorja.

Veseli me, da nimam prilike pozdrav-
ljati le slovenskih abiturientov, temveč tudi
hrvaške iz Kastva, posebno pa še one iz
banovine. Ne prestopam mej društev, ki ga
zastopam, če pozdravljam hrvaške brate iz
banovine. Zakaj jaz sem prepričan, da
kulturno delo ne pozna državnih in provin-
cialnih meja. In sem tudi uverjen, če bo
deloval naš naraščaj in če bo delovalo uči-
teljstvo na tem polju dalje v smislu kultur-
nih stremiljen, da jugoslovanska zgodovina
ne bo poznala razen enega nobenega Ko-
sovega polja več. (Burno odobravanje.)

Letos slavimo 200letnico pedagoga Rou-
seaua, ki nam je zaklical z vso močjo svojih
sil: K prirodi nazaj! Še enega pedagoga
imamo, in ta je Slovan, ki je napravil še
poleg njega tak družabni preobrat kot on
— in ta je naš Komensky. In če globlje
premotrimo klic prvega, tedaj zapazimo, da
velja ta klic tudi nam, zakaj tudi mi smo
zanemarjali sebe, služili drugim. Potreba je,
da slehni zbuditi v sebi samozavest in spo-
štovanje do samega sebe. Prepojen s samo-
zavestjo, ne bo potem storil nikdar dejanja,
ki bi se ga potem celo sam sramoval, de-
janja, da bi se sramoval ob njem samega
sebe. In stanovskih renegatov ne bi poznali.
(Hrup.) Naša volja in značaj bi ne bila na-
prodaj in bi bila nepodkupna. V šoli delamo
pač tako, kakor zahtevajo določbe, a kadar
stopimo iz učilnice, tedaj si o svojem pre-
pričaju ne damo ukazovati tudi od onih
ne, ki nam po slučaju režejo kruh.

Treh principov se držim vedno, to so:
narodnost, naprednost in demokratizem. In
kdor ostane zvest tem trem principom, mu
ne bo potreba povesti oči, če sreča tova-
riša. K tej popolnosti gre naša pot. S po-
gumom in značajem stopamo lepšim časom
nasproti. Temu pogumu in značaju pa ho-
čemo podstaviti tudi prava tla, zakaj le tisto
drevo rodi sad, ki stoji na rodovitnih tleh.
Tako tudi imenovani principi narodnosti,
naprednosti in demokratizma, katerim je po-
dana kulturna podlaga. In kot bojevnike na
kulturnem polju vas pozdravljam! (Burno in
dolgotrajno ploskanje.)

Organizacija svobod. narod.
napr. dijaštva fer. dr. „Sava“: V
imenu org. sv. dijaštva je pozdravil zboro-
valce g. Fr. Dekval, ki je slikal vzpo-
rednost prosvetnega dela akademikov in
učiteljstva. Slikal je težek položaj in boj
učiteljstva; slikal, kako se deloljubnost uči-
teljstva ubija, kako mečejo merodajni faktorji
učiteljstvu pri delu polena pod noge in ga
izkušajo ubiti moralno in duševno. In v tem
boju poudarja, da ima učiteljstvo tudi bo-
doče manjše generacije naroda popolnoma
na svoji strani in da naj nadaljuje svoj boj
z isto vztrajnostjo, kakor ga bije sedaj.
(Odobravanje.)

Zborovanje.

Preden otvori predsednik zborovanje
samo, prav iskreno pozdravi ravnatelja
goriškega učiteljskega g. Bežka,
ki je častno pokazal umevanje svoje peda-
goške naloge in je svoje gojence, ki so
došli v velikanskem številu iz Gorice v
Ljubljano na shod, spremil tudi do zad-
njega koraka iz zavoda v življenje. Burne
in dolgotrajne ovacije g. ravnatelju.)

Vsa čast v tem oziru g. ravnatelju
Bežku, pri tem pa ne pozabljam niti onih,